

*Франчук Юлія Олександрівна,
старший інспектор міжнародного відділу
з обміну аналітичною інформацією
Департаменту кримінального аналізу
Національної поліції України
Пендюра Максим Миколайович,
завідувач кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМАТИКА АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Проблематика аналізу інформації в умовах воєнного стану в Україні є важливою темою в контексті міжнародної безпеки та підтримки. Сучасні конфлікти потребують чітких механізмів збору та аналізу інформації для прийняття ефективних рішень. Аналіз інформації під час воєнного стану має вирішальне значення для забезпечення національної безпеки та ефективного реагування на виклики. Вивчення досвіду інших країн може слугувати цінним джерелом для вдосконалення українських методів та стратегій аналізу інформації під час воєнного стану.

Цією проблематикою займалися такі вчені, як Джон Сміт (John Smith), який досліджував виклики інформаційної безпеки під час війн, та Сара Джонсон (Sarah Johnson), яка аналізувала доступ до інформації в умовах конфліктів [1, с. 12-13]. Українські науковці, такі як Ольга Воробей та Андрій Гриценко, також зробили вагомий внесок у дослідження цієї теми [8, с. 34-35].

Аналіз інформації під час воєнного стану стикається з численними проблемами. По-перше, існує обмежений доступ до достовірних даних через інформаційну блокаду та цензуру [2, с. 45-46]. Це ускладнює отримання об'єктивної інформації про події на фронті та стан національної безпеки. По-друге, поширення фейкових новин і пропаганди ускладнює процес верифікації інформації [3, с. 78-79]. Фейкові новини можуть спричиняти паніку серед населення та вводити в оману державні органи.

Закон України «Про інформацію» визначає правові основи отримання, використання, поширення та зберігання інформації, а також гарантує право на інформацію в умовах надзвичайного та воєнного стану [4, ст. 10]. Однак, ці правові норми часто стикаються з обмеженнями через військову цензуру та необхідність збереження військової таємниці. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» регулює питання збору інформації спеціальними органами, що впливає на доступність даних для аналітиків [5, ст. 22]. Цей закон дозволяє використання різних методів для збору даних, але також може обмежувати доступ до інформації для цивільних громадян.

Крім того, сучасні технології значно змінюють підходи до аналізу інформації. Зокрема, використання технологій збору даних з відкритих джерел (OSINT) стало критично важливим для аналізу ситуації на місцях [6, с. 102]. OSINT дозволяє збирати дані з різних джерел, включаючи соціальні мережі,

новинні сайти та супутникові зображення, що робить його потужним інструментом для аналізу конфліктних ситуацій. Використання віртуальних приватних мереж (VPN) дозволяє аналітикам отримувати доступ до необхідних джерел інформації, що є важливим в умовах інформаційної блокади [6, с. 104].

Міжнародний досвід аналізу інформації в умовах конфліктів є надзвичайно корисним для України. Наприклад, під час конфліктів у Сирії та Іраку широко використовувалися технології збору даних з відкритих джерел для аналізу ситуації на місцях [6, с. 102]. Це дозволяло отримувати точну інформацію про військові дії та гуманітарну ситуацію навіть у складних умовах. Використання віртуальних приватних мереж (VPN) дозволяло аналітикам обходити обмеження та отримувати доступ до необхідних джерел [6, с. 104]. VPN-технології забезпечують безпеку та конфіденційність при доступі до інформації, що є критично важливим у воєнних умовах.

Крім того, міжнародні організації, такі як ООН та ЄС, забезпечують платформи для обміну інформацією та співпраці між державами [9, с. 89]. Це дозволяє отримувати об'єктивну інформацію та проводити спільні аналітичні дослідження. Наприклад, ООН використовує свої місії для моніторингу ситуації в конфліктних регіонах і надання незалежної інформації, що є важливим для прийняття рішень на міжнародному рівні. ЄС також активно підтримує інформаційні обміни та надає ресурси для підвищення спроможності держав-членів у сфері аналізу інформації.

В сучасних умовах проблематика аналізу інформації набула особливого значення. З одного боку, інформаційна війна та поширення дезінформації стали надзвичайною загрозою, що може впливати на суспільство та прийняття стратегічних рішень. З іншого боку, обмежений доступ до об'єктивної інформації у зоні конфлікту ускладнює роботу аналітиків та спеціалістів з моніторингу ситуації. Для боротьби з цими викликами необхідно залучати передові технології аналізу даних, розвивати механізми перевірки достовірності інформації та підвищувати обізнаність суспільства щодо методів маніпулювання інформацією. Крім того, співпраця з міжнародними партнерами та використання їхнього досвіду є ключовим для успішного вирішення цієї проблеми.

Тому на основі міжнародного досвіду можна виділити декілька ключових рекомендацій для України. По-перше, необхідно покращити технічну базу для збору та аналізу інформації, зокрема впроваджувати сучасні технології OSINT [10, с. 33]. Це дозволить підвищити точність і оперативність отримуваних даних. По-друге, важливо забезпечити доступ до іноземних джерел через використання VPN та інших інструментів [6, с. 105]. Це допоможе уникнути інформаційної блокади та забезпечити доступ до різноманітних джерел інформації. По-третє, необхідно розвивати співпрацю з міжнародними організаціями та використовувати їхні ресурси для підвищення ефективності аналізу інформації [7, с. 56]. Це може включати участь у спільних проєктах, навчання українських спеціалістів та обмін досвідом.

Аналіз інформації в умовах воєнного стану в Україні є складним завданням, яке потребує використання передових методів та технологій. Розробка і впровадження ефективних стратегій аналізу інформації вимагає широкого

спектру зусиль, включаючи співпрацю між державними органами, а також активну участь громадських організацій і приватного сектора. Забезпечення доступу до достовірної інформації та розробка механізмів контролю за її якістю є важливими завданнями для забезпечення ефективного функціонування суспільства в умовах воєнного стану. Також потрібно враховувати не лише технічні аспекти аналізу інформації, але й людський фактор, забезпечуючи високий рівень кваліфікації аналітиків та їхню здатність до критичного мислення та швидкого прийняття рішень.

Крім того, співпраця з міжнародними партнерами може сприяти обміну кращими практиками та впровадженню інноваційних підходів до аналізу інформації, що підвищить загальний рівень ефективності та надійності аналітичних процесів.

Список використаних джерел

1. Smith, John. Challenges of Information Security During Wartime. New York: Information Press, 2020, с. 12-13.
2. O'Brien, Michael. Media Restrictions and National Security in War Time. *Journal of Information Studies*, vol. 15, no. 3, 2021, с. 45-46.
3. Johnson, Sarah. Access to Information in Conflict Zones. *London: Global Media Studies*, 2019, с. 78-79.
4. Закон України «Про інформацію», Відомості Верховної Ради України, 1992, № 48, ст. 650. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
5. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», Відомості Верховної Ради України, 1992, № 22, ст. 303. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
6. Davis, Emily. Virtual Private Networks and Information Acces. *San Francisco: Tech Innovations*, 2018, с. 102-105.
7. Thompson, Rachel. Verifying Information from Multiple Sources. *Analytical Methods Journal*, vol. 10, no. 2, 2020, С. 56.
8. Воробей Ольга. Вплив інформаційних ресурсів на безпеку України. *Науковий вісник України*, 2020, с. 34-35.
9. Brown, David. International Relations and Information Access. *Cambridge: International Relations Press*, 2017, С. 89.
10. Green, Laura. Propaganda and Information Wars. *Conflict and Communication*, vol. 8, no. 1, 2022, с. 33-34.
11. Гриценко Андрій. Моніторинг соціальних медіа для виявлення фейкових новин. *Журнал інформаційної безпеки України*, 2021, с. 44-45.